

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	417
Land:	Kina
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons Kina: Ugiftattester, ekteskapsregistrering og godkjenning av utenlandske skilsmisser
Udgivet:	30. november 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	5. januar 2016

Respons

Kina: Ugiftattester, ekteskapsregistrering og godkjenning av utenlandske skilsmisser

- Utsteder kinesiske myndigheter fortsatt ugiftattester?
- Hva er prosedyrene og kontrollrutinene for ekteskapsinngåelse? Er det mulig å gifte seg i én provins mens man fortsatt er registrert gift i en annen?
- Kan man skille seg i Kina hvis ingen av partene er kinesiske statsborgere lenger eller bor i Kina? Kan man få en norsk skilsmisse godkjent i Kina? I så fall, hvordan?

1. Ugiftattest

Fra og med 2015 er det slutt på utstedelse av ugiftattester i Kina. Kinesiske borgere har tidligere kunnet få utstedt en slik attest ved å levere ID-kort og husholdsregistreringsbok (*hukou ben*) samt eventuelle andre påkrevde dokumenter til vigselsmyndighetene i sin hjemprovins. Fra 15. september 2015 utsteder ekteskapskontorene i Beijing og en rekke andre byer/provinser imidlertid ikke lenger slike (u)giftattester. Andre steder, som Guangzhou og Shanghai, vil slutte å utstede attester så snart de mottar ordren fra overordnet instans (Nanfangwang 2015; Norges generalkonsulat i Shanghai, e-post 2015). Det er gjort unntak for personer som skal til Taiwan og ni andre land (Norge er foreløpig ikke inkludert). Denne responsen vil oppdateres hvis det skjer endringer i denne situasjonen.

Avgjørelsen om å avslutte utstedelsen av ugiftattester later til å ha sammenheng med digitaliseringen og sentraliseringen av kinesiske ekteskapsregistre, og et påfølgende ønske om å lette den byråkratiske byrden for borgerne. Gov.cn (2015) skriver at hvis en offentlig institusjon trenger å få en parts sivilstand bekreftet, så kan de nå sjekke direkte med de relevante kontorene via åpne søketjenester eller ved å ta kontakt. Dermed trenger ikke borgeren selv løpe fram og tilbake (*wangfan benbo*) mellom ulike kontorer.

2. Ekteskap

2.1 Nasjonalt ekteskapsregister

Kina opprettet i 2012 et nasjonalt, elektronisk ekteskapsregister under Departementet for sivile saker (*Minzhengbu*). Der er nå de ulike provinsenes registre samordnet. Ved inngåelse av ekteskap i Kina, vil vigselsmyndighetene sjekke det nasjonale registeret for å kontrollere at

Respons **Kina: Ugiftattester, ekteskapsregistrering og godkjenning av utenlandske skilsmisser**

personen ikke allerede er registrert som gift et annet sted i Kina. Med dette minsker risikoen for uoppdagede irregulariteter, som for eksempel at én person står oppført som gift med forskjellige personer i to ulike provinser. Dette gjør også at det mange steder ikke lenger er nødvendig å reise til en av partenes hjemprovins for å gifte seg (China Daily 2012).

2.2 Prosedyrer for ekteskapsinngåelse

Ekteskap inngås i Kina på ekteskapsavdelingene under Kontoret for sivile saker (*Minzhengju*) og alle ekteskap må registreres hos myndighetene for å være formelt gyldige. Ekteskapsinngåelse reguleres blant annet av ekteskapsloven av 2001 og forskrift om ekteskapsregistrering av 2003. Fram til 2003 måtte par som skulle inngå ekteskap framlegge ugiftbekreftelse fra sine arbeidsenheter (*danwei*) samt gjennomgå en helsesjekk. Disse kravene er avskaffet gjennom forskriften av 2003 som stipulerer at man kun trenger å legge fram husholdsregistreringbok og ID-kort, samt signere en erklæring om “single status” (ugifterklæring) og at man ikke er i nær slekt. Partenes ugifterklæringer sjekkes så opp mot status i det nasjonale ekteskapsregisteret.

Sivilstatus er også oppført i bostedsregistreringsboka. Denne skal oppdateres når sivilstatus endres, for eksempel ved inngåelse av ekteskap. Mange bryr seg imidlertid ikke med å gjøre dette før det av noen grunn blir nødvendig. Da kan det ha gått lang tid, kanskje ett eller flere år. Kontoret for sivile saker ligger under Departementet for sivile saker, mens bostedsregistrene bestyres av politiet som sorterer under Departementet for offentlig sikkerhet (*Gonganbu*). Det er således ikke noen automatikk i oppdatering av bostedsregistreringsboka ved endring av sivilstatus. Dersom status i bostedsregistreringsboka ikke stemmer overens med opplysningene i det nasjonale ekteskapsregisteret, blir han/hun bedt om å oppsøke den lokale politistasjonen for å oppdatere opplysningene i bostedsregistreringsboka før et nytt ekteskap kan registreres (Norges ambassade i Kina, e-post oktober 2015).

2.3 Ekteskap hvor én av partene er utenlandsk statsborger

Dersom en kinesisk borger ønsker å inngå ekteskap i Kina med en utenlandsk statsborger må begge parter møte opp personlig på Kontoret for sivile saker der den kinesiske parten er bostedsregistrert (eller der han/hun på det gitte tidspunktet bor/oppholder seg, se over).

Ifølge Forskrift om ekteskapsregistrering av 2003 (paragraf 5) må den kinesiske parten legge fram 1) bostedsregistreringsbok; 2) ID-kort og 3) en signert erklæring om at han/hun er ugift. Informasjonen i bostedsregistreringsboka, der blant annet sivilstatus altså står oppført, blir verifisert opp mot informasjonen i det nasjonale ekteskapsregisteret.

Den utenlandske statsborgeren må framlegge 1) pass (med gyldig oppholdstillatelse i Kina) og 2) ugiftattest. Den skal enten være utstedt av notarius publicus eller annen kompetent autoritet i hans/hennes hjemland og attestert av kinesisk utenriksstasjon der eller av hans/hennes lands konsulat i Kina, eller av hans/hennes lands konsulat i Kina (Forskrift om ekteskapsregistrering av 2003, paragraf 5).

3. Skilsmisse

Kina har ikke signert Haag-konvensjonen av 1970 om anerkjennelse av skilsmisser og rettslige separasjoner (HCCH 1970).¹

Skilsmisse i Kina reguleres gjennom Ekteskapsloven av 2001 og Forskrift om ekteskapsregistrering av 2003. Ifølge forskriften fra 2003 skal kinesiske par som vil søke om skilsmisse møte opp personlig på Kontoret for sivile saker der én eller begge parter er bostedsregistrert og fremlegge bostedsregistrering, ID-kort, ekteskapsattest og en skilsmisseavtale signert av begge parter. Par der den ene parten er utlending møter opp der den kinesiske parten er registrert.

Forskriften fra 2003 har gjort det enklere for kinesiske borgere å skille seg i Kina. Etter 1. oktober 2003 skal Kontoret for sivile saker – etter å ha slått fast at begge parter ønsker skilsmisse og at eventuelle barn, eiendom og gjeld er ivarettatt og fordelt – utstede skilsmissesertifikatet der og da (*dangchang*). Paret trenger ikke lenger vente en måned for utredning eller stille med referansepersoner eller vitner (Zhu 2003). Dermed kan kinesiske par i Kina nå få skilsmisse på dagen hvis alle formaliteter er i orden. Er det derimot uenighet rundt omsorgen for barn og/eller fordeling av eiendom og gjeld, må en kinesisk domstol avgjøre saken.

Hva gjelder kinesiske par bosatt i utlandet og/eller par der en eller begge parter er utenlandske statsborgere samt andre lignende situasjoner, anbefaler den norske ambassaden i Beijing (e-post 2013) gjerne at partene tar kontakt med et kinesisk advokatfirma. Dette fordi det kan være individuelle forhold i saken som unntar den fra de generelle reglene som beskrives nedenfor.

3.1 Skilsmisse i Kina dersom ekteskapet var inngått i utlandet

Paragraf 12 (3) i Forskrift om ekteskapsregistrering slår fast at et ekteskap inngått i utlandet ikke kan oppløses av kinesiske ekteskapsmyndigheter, altså av kontorene for sivile saker.

Fabangwang (u.å.a), et nettsted som blant annet tilbyr juridisk konsultasjon på nettet, skriver likevel at et ektepar som har inngått ekteskap i utlandet, kan få skilsmisse *ved dom* i Kina. En domstol (fortrinnsvis på en av partenes hjemsted) må avgjøre saken, også selv om partene skulle være enige og ha underskrevet avtale. Et ekteskapsregistreringskontor kan altså ikke innvilge skilsmisse i en slik sak.

Hva gjelder kinesiske statsborgere permanent bosatt i utlandet (*huaqiao*)² som har giftet seg i utlandet, så kan en kinesisk domstol ta saken hvis det nye landets domstol avviser den fordi saken må tas der partene er statsborgere. Hvis en av partene bor i utlandet og den andre i Kina, kan en domstol på den kina-bosatte partens hjemsted ta saken. En kinesisk domstol kan også innvilge skilsmisse til to kinesiske borgere som oppholder seg midlertidig i utlandet (*zai guowai dan wei dingju*).

¹ Konvensjonen gjelder imidlertid for Hong Kong som et resultat av en utvidelse gjort av Storbritannia mens Hong Kong var britisk koloni. Da Hong Kong ble returnert til Folkerepublikken i 1997, erklærte Kina at konvensjonen ville fortsette å gjelde for Hong Kong (HCCH u.å.).

² Kinesiske myndigheter (Zaozhuang byregjering 2011) definerer *huaqiao* som kinesiske statsborgere permanent bosatt i utlandet, motsatt *waiji huaren*, som refererer til etniske kinesere med utenlandsk statsborgerskap (fortrinnsvis etterkommere av *huaqiao* som har fått utenlandsk statsborgerskap).

Fabangwang (u.å.a) påpeker at skilsmisedom for ekteskap inngått i utlandet kan være relativt tid- og ressurskrevende, siden de juridiske aspektene kan være kompliserte.

3.2 Skilsmisse i Kina når partene ikke bor i Kina og/eller ikke lenger er kinesiske statsborgere Hunyinlaw, et annet nettsted som tilbyr juridisk rådgivning, særlig på skilsmisseområdet, skriver at hvis begge parter er utenlandske statsborgere, men minst én av dem til vanlig bor i Kina (*jingchang juzhudi zai guonei*), så kan de få skilsmisse ved dom i Kina. Hvis én av partene er kinesisk statsborger, kan paret, avhengig av situasjonen, få skilsmisse ved dom eller vanlig avtale (Hunyinlaw 2011). Hunyinlaw presiserer ikke om dette kun gjelder ekteskap inngått i Kina eller om det også gjelder ekteskap inngått i utlandet, men gitt paragraf 12 (3) nevnt ovenfor, vil antakelig ikke et ekteskap som ikke er inngått i Kina kunne oppløses gjennom vanlig avtale, gitt at en domstol må behandle saken.

Hvis ingen av partene *bor* i Kina, men fremdeles er kinesiske statsborgere, kan man ifølge rådgivningssida Fabangwang (u.å.b) og skilsmisseadvokat Zou Qiang (2015) reise tilbake til Kina og ta ut skilsmisse på ekteskapskontoret der ekteskapet ble inngått, forutsatt at man er enige om fordeling av barn, eiendom osv. Er det uenighet rundt dette, må en kinesisk domstol avgjøre saken.

I tillegg er det mulig å få skilsmisse i Kina ved stedfortreder om man ikke selv kan returnere til landet: Hvis partene av noen grunn ikke kan reise til Kina, så kan de autorisere en stedfortreder. Dette kan være en slektning, venn eller advokat som befinner seg i Kina. Vedkommende henvender seg da til det ekteskapskontoret som originalt viet paret eller til domstolen på samme sted, og leverer der en skriftlig søknad som instansen deretter behandler. Autorisasjonen må være notarietført (*gongzheng*) samt attestert (*renzheng*) av kinesisk utenriksstasjon.

En kinesisk domstol kan også avgjøre saken når 1) utenlandskinesere (*huaqiao*) som giftet seg i Kina ikke får ta ut skilsmisse i landet de bor i fordi domstolen der ikke vil oppløse ekteskap inngått i andre land; 2) utenlandskinesere som giftet seg i utlandet ikke får ta ut skilsmisse i landet de bor i fordi domstolen der ikke vil oppløse ekteskap mellom borgere av andre land; 3) begge parter er kinesiske og den ene bor i utlandet mens den andre bor i Kina; og 4) partene er kinesiske statsborgere midlertidig bosatt utenlands (Fabangwang u.å.b, Zou 2015).

Hvis partene giftet seg i Kina som kinesiske statsborgere, men begge parter i ettertid har blitt utenlandske statsborgere, er det usikkert om de kan skille seg i Kina. Hunyinlaw (2011) skriver at:

Hva gjelder par der begge parter er utlendinger, så er ikke engang kinesisk sivilrett, eller kinesisk høyesteretts tolkning av denne, klar på hvorvidt de kan få skilsmisse i Kina. Men i Shanghai og en del andre byer hvor det er relativt mange skilsmisssaker som involverer utlendinger, så har domstolene akseptert slike saker basert på at de angår hendelser på deres territorium – dvs. at hvis et utenlandsk par kan bevise at minst én av dem har fast bopel i Kina, så kan en kinesisk domstol ta saken deres (Landinfos oversettelse).

Dette tyder på at hvis ingen av partene (lenger) er kinesiske statsborgere og de ikke bor i Kina, kan de heller ikke få skilsmisse der.

Man kan også skille seg ved en kinesisk ambassade, opplyser det kinesiske utenriksdepartementet på sine sider. En viktig forutsetning for dette er imidlertid at ekteskapet

også var *inngått* ved den aktuelle ambassaden. I tillegg må vertslandet ha godkjent at utenlandske ambassader kan innvilge skilsmisse, og begge parter må være (tilregnelige) kinesiske borgere. Hvis alt dette er oppfylt, kan man møte opp personlig, legitimere seg og underskrive søknad og skilsmisseavtale i ambassadepersonellet påsyn. Hvis partene er enige om fordeling av barn, eiendom og lignende, kan skilsmisse så innvilges (China Consular Affairs u.å.).

3.3 Godkjenning av utenlandsk skilsmisse i Kina – og påfølgende ny ekteskapsinngåelse

Kinesiske ekteskapsregistreringsmyndigheter utsteder ikke skilsmisseattest til søkere som har fått sin skilsmisse innvilget i Norge (eller i andre land utenfor Kina), med den begrunnelse at skilsmissen er tatt ut i utlandet.

En skilsmisse tatt ut i Norge, enten ved dom eller ved Fylkesmannens kontor, må godkjennes i en kinesisk domstol før den er gyldig i Kina. Kinas høyesterett har i en uttalelse fra 1993 slått fast at en utenlandsk statsborger (inkludert tidligere kinesiske statsborgere) som gifter seg med en kineser, får skilsmisse i utlandet og deretter vil gifte seg på nytt i Kina med en annen kinesisk borger, må framlegge den utenlandske skilsmisedommen for godkjenning (*chengren*) i en kinesisk domstol. Når en slik godkjenning i form av en rettsavgjørelse foreligger, kan ekteskapsregistreringskontoret sjekke at alt ellers er i orden og deretter innvilge ny ekteskapsregistrering. Det vil altså si at en skilt utenlandsk borger som ønsker å gifte seg på nytt med en kinesisk borger i Kina, først må gå til en kinesisk domstol for godkjenning av skilsmissen (State Council u.å.).

Norges ambassade skriver (e-post 2015) at «En skilt utenlandsk borger (også de som var født kinesiske) som ønsker å inngå et nytt ekteskap i Kina må fremlegge en skilsmisseattest som er bekreftet av av notarius publicus i vedkommendes (nye) hjemland og attestert av både utenriksdepartementet og den kinesiske ambassaden i det aktuelle landet.» Iht. høyesterettsuttalelsen over, må vedkommende altså i tillegg framlegge den for en kinesisk domstol for godkjenning.

Norges ambassade i Kina og ekteskapskontoret i Beijing anbefaler at kinesiske par som har fått skilsmisse i Norge, kontakter et kinesisk advokatfirma for bistand om de har behov for å få skilsmissen registrert i Kina (Norges ambassade, e-post 2013).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- China Consular Affairs (u.å.). *Hunyin dengji [Ekteskapsregistrering]*. Beijing: China Consular Affairs. Tilgjengelig fra <http://cs.mfa.gov.cn/zggmzhw/hyjd/> [lastet ned 26. november 2015]
- China Daily (25. juli 2012). National database to track marriages. *China Daily*. Tilgjengelig fra http://china.org.cn/china/2012-07/25/content_26004750.htm [lastet ned 24. november 2015]
- [Ekteskapsloven] (2001). *Marriage Law of the People's Republic of China*. Beijing: National People's Congress of the People's Republic of China. Tilgjengelig fra http://www.china.org.cn/china/LegislationsForm2001-2010/2011-02/11/content_21897930.htm [lastet ned 26. november 2015]
 - [Ekteskapsloven – kinesisk originalversjon] (2001). *Zhonghua Renmin Gongheguo huyinfa (xiuzheng)[Folkerepublikken Kinas ekteskapslov (revidert)]*. Beijing: National People's Congress of the People's Republic of China. Tilgjengelig fra http://www.gov.cn/banshi/2005-08/21/content_25037.htm [lastet ned 24. november 2015]
- Fabangwang (u.å.a). *Guowai jiehun guonei ruhe lihun, zenyang jinxing lihun shouxu banli? [Hvis man giftet seg i utlandet, hvilke formaliteter må man igjennom for å skille seg i Kina?]*. Beijing: Fabangwang. Tilgjengelig fra <http://www.fabao365.com/hunying/7147/> [lastet ned 26. november 2015]
- Fabangwang (u.å.b). *Zhongguo gongmin zai guowai yinggai ruhe banli lihun, huaqiao zai Zhongguo yao zenyang lihun? [Hvordan skal kinesiske statsborgere i utlandet og utenlandskinesere i Kina gå fram for å skille seg?]*. Beijing: Fabangwang. Tilgjengelig fra <http://www.fabao365.com/hunying/33325/> [lastet ned 26. november 2015]
- [Forskrift om ekteskapsregistrering] (2003, 30. juli) *Regulation on Marriage Registration*. Beijing: State Council. Tilgjengelig fra <http://www.shmzj.gov.cn/gb/shmzj/node896/node897/node902/userobject1ai24167.html> [lastet ned 19. august 2011]
 - [Forskrift om ekteskapsregistrering – kinesisk originalversjon] (2003). *Hunyin dengji tiaoli [Forskrift om ekteskapsregistrering]*. Beijing: State Council. Tilgjengelig fra http://www.gov.cn/banshi/2005-08/21/content_25042.htm [lastet ned 19. november 2015]
- Gov.cn (2015). *Hunyin dengji xinxi wuxu kai zhengming le [Ikke lenger nødvendig å utstede (u)giftattester]*. Beijing: Gov.cn. Tilgjengelig fra http://www.gov.cn/xinwen/2015-09/21/content_2935988.htm [lastet ned 26. november 2015]
- HCCH, dvs. Hague Conference on Private International Law (1970, 1. juni). *Convention of 1 June 1970 on the Recognition of Divorces and Legal Separations*. Haag: Hague Conference on Private International Law. Tilgjengelig fra http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=80 [lastet ned 24. november 2015]
- HCCH (u.å.). *Continuation*. Haag: Hague Conference on Private International Law. Tilgjengelig fra http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=916&disp=type [lastet ned 24. november 2015]
- Hunyinlaw (2011, 8. august). *Waiguoren zai Zhongguo lihun de xiangguan wenti [Om utlendinger som skiller seg i Kina]*. Beijing: Hunyinlaw. Tilgjengelig fra <http://www.hunyinlaw.com/Article/wlhg/zxcx/201108/1190.html> [lastet ned 26. november 2015]
- Nanfangwang 16. september 2015). *Guangzhoushi Minzhengju: Muqian rengke chuju (wei)hunyin dengji jilu zhengming [Guangzhou Kontor for sivile saker: (U)giftattester kan foreløpig fortsatt utstedes]*. Beijing: Nanfangwang. Tilgjengelig fra http://kb.southcn.com/content/2015-09/16/content_132961854.htm [lastet ned 26. november 2015]
- Overseas Chinese Affairs Office of the State Council (u.å.). *Zuigao Renmin Fayuan guanyu waiguo fayuan de lihun panjue weijing wo renmin fayuan chengren, dangshiren nengfou xiang wo hunyin dengji jiguan dengji jiehun de fuhan. [Svar fra Kinas Høyesterett vedrørende hvorvidt personer med en utenlandsk skilsmisdom som ikke har blitt anerkjent i en kinesisk domstol kan registrere ekteskap i*

Respons Kina: Ugiftattester, ekteskapsregistrering og godkjenning av utenlandske skilsmisser

Kina]. Beijing: Overseas Chinese Affairs Office of the State Council. Tilgjengelig fra <http://law.lawtime.cn/d612377617471.html> [lastet ned 26. november 2015]

- Zaozhuang byregjering (2011, 7. januar). *Huaqiao, huaren de dingyi yu qubie*. [Definisjon av og forskjellen på *huaqiao* og *huaren*]. Zaozhuang: Zaozhuang byregjering. Tilgjengelig fra http://wqb.zaozhuang.gov.cn/art/2011/1/7/art_5099_213448.html [lastet ned 26. november 2015]
- Zhu, Lizhen (2003, 22. august). Chinese Marriage & Divorce Registration to Be Easier & More Convenient. *People's Daily*. Tilgjengelig fra http://english.peopledaily.com.cn/200308/22/eng20030822_122866.shtml [lastet ned 19. august 2011]
- Zou, Q. (2015, 31. august) *Zhongguo gongmin zai guowai lihun yinggai zenme banli?* [Hvordan skal kinesiske borgere gå fram for å få skilsmisse i utlandet?] Beijing: Lawtime.cn. Tilgjengelig fra <http://www.lawtime.cn/article/11110385466810385976200374903> [lastet ned 26. november 2015]

Muntlige kilder

- Norges ambassade i Kina. E-post 25. september 2013 og 30. oktober 2015.
- Norges generalkonsulat i Shanghai. E-post 25. september 2015.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.